

een tasje met een bijzondere lading

Koerierster Tiny de Jong gebruikt het tasje van zwarte stof tijdens de oorlog. Onder haar schuilnaam Tiny van Workum brengt ze in de Zuidwesthoek berichten rond en zorgt hiermee voor de communicatie tussen de leden van haar verzetsgroep. Ze draagt de tas onder haar kleding voor haar borst, vastgezet met een elastiek om haar middel. Door een gleuf kan ze brieven in en uit de tas halen.

persoonlijk verhaal

De berichten die ik moet vervoeren zitten in enveloppen. Op de enveloppe staat de naam van degene voor wie de brief bestemd is. Maar dan wel de ondergrondse naam. Als er bijvoorbeeld 'Bontje' op staat dan is de brief bestemd voor Dick Brouwer. 'Omke' is Jelle de Vries en 'de Lange' is Jacob Radsma. Mijn route beslaat diverse plaatsen, steden en dorpen in de Zuidwesthoek van Friesland: Workum, Hindeloopen, Koudum, Ferwoude, Gaast, Parrega, Tjerkwerd, Bolsward, Nijdam en Sneek. In totaal zijn er zo'n dertig adressen waar ik de brieven afgeef.

Van de leider van mijn verzetsgroep krijg ik instructies: Ik mag thuis geen namen noemen van de mensen waarmee ik spreek. Ik vertel alleen waar ik naar toe ga, niet naar wie. Ik praat met niemand over het werk dat ik doe. Ik ken van mijn contactpersonen de echte naam en de schuilnaam. Zonder toestemming mag ik met niemand anders contact maken.

Tiny de Jong

Foto van de verzetsgroep waarin Tiny de Jong actief is tijdens de oorlogsjaren. Tiny zit vooraan links.

koeriersters

Koeriers en koeriersters zorgen voor het onderlinge contact tussen verschillende verzetsmensen en verzetsgroepen. Ze brengen, vaak per fiets, gecodeerde berichten over. Hiervoor moeten ze vaak grote afstanden afleggen. Berichten worden verspreid door de stad, door de provincie maar ook tussen verschillende provincies is er sprake van koeriersdiensten. Het doet koerierster Tiny Mulder verzuchten dat ze na de oorlog geen fiets meer wil zien.

Vaak brengen vrouwen berichten over. Zij zijn in de ogen van de bezetter minder verdacht en worden vaak minder intensief gecontroleerd. Toch is ook dit werk gevaarlijk. Zo arresteert de Sicherheitsdienst koerierster 'Annie Westland' (Cornelia Johanna van den Berg van den Vlis). Op 8 september 1944 schiet de bezetter haar dood.

Naast het persoonlijk overbrengen van berichten beschikt het verzet ook over speciale telefoonlijnen. Omdat in de oorlogsjaren niet iedereen de beschikking heeft over een telefoon, blijft koerierswerk de belangrijkste vorm van communicatie.

Wandplaat met daarop verzetsactiviteiten waarin vrouwen een voorname rol spelen zoals koerierswerk en onderduikhulp.